

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-4-45 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-02/17-8
Karar Tarihi : 11.01.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK,
Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Buket ARI, Süleyman DAĞDEVİREN, Hatice CESUR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Maviform Metal Makine San. Tic. Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. İzmir yolu Cad. No: 305J Nilüfer/Bursa

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Tüyap Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.
Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, Cumhuriyet Mah. Eski Hadımköy
Yolu Cad. 9/1 34500 Büyükçekmece/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Maktek Avrasya Takım Tezgahları, Metal Sac İşleme Makineleri Tutucular Kesici Takımlar Kalite Kontrol Ölçüm Sistemleri, CAD/CAM PLM yazılımları ve Üretim Teknolojileri Fuarı'nda sıra olduğu gerekçesiyle şikâyetçiye uygun yer tahsisi yapılmadığı, bununla birlikte yeni kurulmuş olan firmalara sırada olmamalarına rağmen öncelik tanınarak şikâyetçiye ayrımcılık yapıldığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Maviform Metal Makine San. Tic. Ltd. Şti. (MAVİFORM) tarafından Kuruma yapılan başvuruda özetle;

- 2014 yılında MAVİFORM'un Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen Maktek Avrasya Takım Tezgâhları, Metal Sac İşleme Makineleri Tutucular Kesici Takımlar Kalite Kontrol Ölçüm Sistemleri, CAD/CAM PLM yazılımları ve Üretim Teknolojileri Fuarı'na (MAKTEK FUARI) katılmak istediği ancak konum olarak daha iyi yerler olmasına rağmen Tüyap Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş. (TÜYAP) tarafından kendisine istemediği bir yerin gösterildiği ve şikâyetçinin bu sebeple fuara katılmadığı,
- 2016 yılında ise TÜYAP'la yapılan görüşme sırasında krokilerden boş yerlerin olduğunun tespitinin yapıldığı ve bahse konu yerlerin talep edildiği; ancak bu yerlerin başka firmalara tahsis edileceğinin bildirildiği ve kendisine konum olarak daha kötü bir yerin verildiği, bu nedenle 2016 yılında yapılan fuara katılan MAVİFORM'un gerçek alıcıları ile karşılaşamayarak fuardan beklenen verimi alamadığı,
- Tüm bunlara ilave olarak, sırada bekleyen katılımcılar varken konum olarak iyi yerlerin beşeri ilişkiler sebep gösterilerek başka firmalara verildiği ve sırada olmayan yeni kurulmuş şirketlere yer tahsisi yapıldığından bahisle kendilerine ayrımcılık yapıldığı,

ifade edilmekte ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmektedir.

17-02/17-8

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 30.09.2016 tarihli, 5788 sayılı ve 03.10.2016 tarihli, 5807 sayılı yazılar ile giren başvuru üzerine hazırlanan 28.10.2016 tarih ve 2016-4-45/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 16.11.2016 tarihli Rekabet Kurulu (Kurul) toplantısında görüşülmüş ve 16-39/655-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 28.12.2016 tarih ve 2016-4-45/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- TÜYAP'ın, fuar alanında şikayetçiye istediği stant alanını tahsis etmediği, yeni kurulmuş olan ve henüz sırada olmayan firmalara ise beşeri ilişkileri gerekçe göstererek yer tahsis ettiği iddialarının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde ihlal olarak değerlendirilemeyeceği, bu sebeple 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı,
  - TÜYAP'ın ve iştiraklerinin, düzenledikleri fuarlarda katılımcılara yer tahsis ederken adaletli, şeffaf ve denetlenebilir kıstaslar çerçevesinde rekabet kurallarına uygun olarak ve alt pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin etkin rekabetini olumsuz etkilemeyecek şekilde davranması gerektiği yönünde görüş yazısı gönderilmesinin uygun olacağı

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yürütülen Taraf: TÜYAP

- (5) 1979 yılında fuarcılık alanında hizmet vermek üzere kurulmuş olan TÜYAP, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin (TOBB) vermiş olduğu yetki belgesi ile yurt içinde değişik sektörlerde ait mal ve hizmetleri, yurt dışında ise Türkiye'den ihraç edilen ürünleri tanıtıcı fuarlar hazırlamakla iştigal etmektedir. Bunun yanı sıra sahip olduğu ve/veya işlettiği fuar merkezlerini fuarcılık alanında hizmet veren diğer fuar düzenleyicilerine kiralamak amacıyla işbirliği yapmaktadır. Türkiye'de, İstanbul, Bursa, Konya, Adana, Diyarbakır ve Samsun illerinde yer alan altı fuar merkezinde 257.500 metrekaresi kapalı, 318.500 metrekaresi açık olmak üzere toplamda 576.000 metrekare alanı ile faaliyetlerini yürütmektedir. Yurtiçinde 1515 ve yurtdışında 169 (37 ülkede) olmak üzere toplamda 1684 fuar düzenlemiştir.

17-02/17-8**Tablo 1: TÜYAP ve Diğer Fuar Düzenleyicilerinin 2014 Yılında Organize Ettiği Fuarlar ve Pazar Payları**

Fuar adı	Düzenleyici	İl	Katılımcı Sayısı (KS)	Ziyaretçi Sayısı (ZS)	Yaklaşık Payı (%)
KONMAK 2014 Konya 11. Uluslararası Metal İşleme Makineleri, Kaynak, Delme, Kesme Teknolojileri, Malzemeler, El Aletleri, Hidrolik, Pnömatik Fuarı	Tüyap Konya Fuarcılık A.Ş.	Konya	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
WIN Metal Working' 14 19. Makine İmalatı ve Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	Hannover Messe Bileşim Fuarcılık A.Ş.	İstanbul	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Ankatek 2014 Ankara Makine İmalatı, Metal İşleme ve Otomasyon Teknolojileri Fuarı	4M Fuar Organizasyon Tic. Ltd. Şti	Ankara	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
MAKTEK AVRASYA 2014 (4.)	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.	İstanbul	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Bursa 13.Uluslararası Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	Tüyap Bursa Fuarcılık A.Ş.	Bursa	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
3T' 2014 12.Uluslararası Metal İşleme, Kalıp ve Otomasyon Teknolojileri Fuarı	Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.	İzmir	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Toplam			2440	198056	100
TÜYAP TOPLAM			(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)

Kaynak: 27.12.2016 tarih ve 7434 sayılı TOBB Cevabi Yazısı

Tablo 2: TÜYAP ve Diğer Fuar Düzenleyicilerinin 2015 Yılında Organize Ettiği Fuarlar ve Pazar Payları

Fuar adı	Düzenleyici	İl	Katılımcı Sayısı (KS)	Ziyaretçi Sayısı (ZS)	Yaklaşık Payı (%)
GAZİTEK 2015 Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	4M Fuar Organizasyon Tic. Ltd. Şti	Gaziantep	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
KONMAK 2015 Konya 12. Uluslararası Metal İşleme Makineleri, Kaynak, Delme, Kesme Teknolojileri, Malzemeler, El Aletleri, Hidrolik, Pnömatik Fuarı	Tüyap Konya Fuarcılık A.Ş.	Konya	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Endüstri 2015 Denizli Metal İşleme, Kaynak, Delme, Kesme Teknolojileri Fuarı	4M Fuar Organizasyon Tic. Ltd. Şti	Denizli	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Bursa 14. Uluslararası Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	Tüyap Bursa Fuarcılık A.Ş.	Bursa	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
WIN Metal Working' 15 20. Makine İmalatı ve Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	Hannover Messe Bileşim Fuarcılık A.Ş.	İstanbul	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
3T' 2015 13. Uluslararası Metal İşleme, Kalıp, Otomasyon ve Kaynak Teknolojileri Fuarı	Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.	İzmir	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Toplam			1354	153872	100
TÜYAP TOPLAM			(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)

Kaynak: 27.12.2016 tarih ve 7434 sayılı TOBB Cevabi Yazısı

17-02/17-8

Tablo 3: TÜYAP ve Diğer Fuar Düzenleyicilerinin 2016 Yılında Organize Ettiği Fuarlar ve Pazar Payları

Fuar adı	Düzenleyici	İl	Katılımcı Sayısı (KS)	Ziyaretçi Sayısı (ZS)	Yaklaşık Payı (%)
3T' 2016 14.Uluslararası Metal İşleme, Kalıp, Otomasyon ve Kaynak Teknolojileri Fuarı	Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.	İzmir	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
WIN Metal Working 21. Makine İmalatı ve Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	Hannover Messe Bileşim Fuarcılık A.Ş.	İstanbul	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
ANKA-MAK 2016 1.Makine ve Makine Teknolojileri Fuarı	İnfo Uluslararası Fuar Tan. Org. A.Ş.	Ankara	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Çukurova 5.Metal İşleme Teknolojileri Fuarı	Tüyap Adana Fuarcılık A.Ş.	Adana	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
KONMAK 2016 Konya 13.Uluslararası Metal İşleme Makineleri, Kaynak, Delme, Kesme Teknolojileri, Malzemeler, El Aletleri, Hidrolik, Pnömatik Fuarı	Tüyap Konya Fuarcılık A.Ş.	Konya	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
MAKTEK AVRASYA 2016	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.	İstanbul	(.....)	(.....)	KS: (.....) ZS: (.....)
Bursa 15.Uluslararası Metal İşleme Teknolojileri Fuarı ¹	Tüyap Bursa Fuarcılık A.Ş.	Bursa	-	-	-
Toplam			2053	181749	100
TÜYAP TOPLAM			(.....)	(.....)	KS: (.....) ² ZS: (.....)

Kaynak: 27.12.2016 tarih ve 7434 sayılı TOBB Cevabi Yazısı

- (6) Yukarıda yer alan tablolardan, 2014 ile 2016 yılları arasında TÜYAP ve iştiraklerinin organize ettiği fuarların aynı konuda düzenlenen diğer fuarlara kıyasla gerek katılımcı sayısı, gerek ziyaretçi sayısı bakımından oldukça yüksek bir orana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle MAKTEK FUARI'nın hem 2014 yılında hem de 2016 yılında toplam ziyaretçilerin yaklaşık yarısına ev sahipliği yaptığı görülmektedir. TOBB'un 2017 yılı fuar takvimi incelendiğinde, bu alanda düzenlenecek beş fuardan üç tanesinin TÜYAP'ın iştirakleri tarafından İzmir, Bursa ve Konya'da düzenleneceği anlaşılmaktadır. Özellikle, 2015 ve 2016 yıllarında İzmir'de Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. (YAĞMUR) tarafından düzenlenen aynı konulu fuarın 2017 yılında TÜYAP tarafından "MAKTEK İZMİR FUARI" adı altında düzenlenmeye başlanmasının, pazarda rekabet eden önemli bir fuar düzenleyicinin eksilmesine ve TÜYAP'ın konumunun güçlenmesine yol açtığı değerlendirilmektedir. Bu veriler ışığında TÜYAP'ın mevcut durumda oldukça güçlü bir konumda bulunduğu ve potansiyel olarak da pazar payının giderek artma eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.

¹ Bu fuara ilişkin veriler henüz TOBB'a sunulmamıştır.

² Anılan fuar da TÜYAP'ın iştiraki tarafından düzenlenmiş olup, TÜYAP'ın pazar payı bu veriler olmadığından daha düşük çıkmıştır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Başvuruda yer alan iddialar temelinde, TÜYAP tarafından düzenlenen MAKTEK FUARI'nda sıra olduğu gerekçesiyle şikâyetçiye uygun yerin tahsis edilmediğine, katılımcı ve/veya katılımcı olmak isteyen teşebbüslere ayrımcılık yapıldığına ilişkindir. Şikâyete konu fuarın ihtisas fuarı olması³ ve o alanda faaliyet gösteren teşebbüslerin katılması, ziyaretçilerinin ise o alanda sergilenen ürün ve hizmetlerin muhtemel alıcısı olması gibi pazarın arz ve talep yapısı ile Kurul'un geçmiş kararlarında⁴ ihtisas fuarlarının birbirine ikame olmadığına, bu nedenle belirli sektörlerle yönelik ihtisas fuarlarının ayrı birer ilgili ürün pazarı olduğunun kabul edildiği dikkate alınarak, dosya kapsamında ilgili ürün pazarı "metal işleme, kesme, kaynak, akışkan, döküm, kalıp, yan sanayiler fuar düzenleyiciliği hizmetleri" pazarı olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (8) Mevcut önaraştırma konusu bakımından MAKTEK FUARI ile aynı konuya sahip fuarların ülkemizde farklı illerde düzenlendiği görülmektedir. TÜYAP tarafından düzenlenen MAKTEK FUARI'nın 2014 ve 2016 yılında İstanbul'da düzenlenmiş olmasına karşın 2017 yılında İzmir'de düzenlenmesinin planlanması, şikâyetçinin Bursa'da yerleşik olmasına rağmen İstanbul'da düzenlenen MAKTEK FUARI'na katılıyor oluşu, yabancı katılımcıların toplam katılımcı sayısı içerisindeki oranın azımsanmayacak boyutta olması ve başvuru sahibinin beyanlarına göre fuarın düzenlendiği yerin fuara katılımın önünde önemli bir engel oluşturmaması dikkate alınarak dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanmıştır.

I.3. Dosya Kapsamında Elde Edilen Bilgiler

I.3.1. TÜYAP'ta Yapılan Yerinde İncelemede ve TÜYAP'ın Cevap Yazısından Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (9) 29.11.2016 tarihinde TÜYAP'ta gerçekleştirilen yerinde incelemede dosya konusu iddialara ilişkin herhangi bilgi ve belge elde edilmemiştir. Bununla birlikte başvuru sahibinin TÜYAP'ın kendisine uygun yer tahsis etmediği ve yer tahsisinde ayrımcılık yaptığı iddialarının değerlendirilmesi amacıyla, başvuru sahibi tarafından talep edilen ve TÜYAP tarafından tahsisi teklif edilen salonlarda incelemelerde bulunulmuştur. Bu çerçevede ayrıca, TÜYAP (.....) ile görüşülmüştür. Yapılan görüşmede özetle;
- MAKTEK FUARI'nın takım tezgâhları, metal işleme makinaları, takım tezgâhları, kesici takımlar, kalite kontrol ölçüm sistemleri ve üretim teknolojileri konularında hizmet veren firmaların katılımıyla yılda iki kez düzenlendiği, katılımcı firma açısından makine taşıma maliyeti yüksek olsa dahi, gerçekleştirilen fuarın hacminin ve ziyaretçilerin sayısının büyük olması nedeniyle katılımcı firmaların sergilemek istedikleri makineleri fuara getirdiği,
  - (.....) ve (.....)'nın görev aldığı MAKTEK FUARI'nın gerçekleştirilme sürecinde Türkiye İş Adamları Derneği (TİAD) ile sözleşme kapsamında işbirliği halinde bulunduğu ve TİAD üyelerinin katılımının teşvik edildiği,
  - MAKTEK FUARI katılımcılarına, daha önce fuara katılmışsa aynı yerin tahsis edildiği veya söz konusu yerin dolu olması halinde boş yerlerin teklif edildiği, ilk kez katılım talebinde bulunan teşebbüsler için yeni yerler olması halinde bu yerlerin teklif edildiği, bu nedenle herkesin bir yerinin olduğu ve geçmişte sahip olduğu yer hakkının ilgili katılımcıdan geri alınmadığı,

³ Kurul'un 19.09.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı kararı.

⁴ 19.09.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı; 12.11.2008 tarih ve 08-63/1040-400 sayılı Kurul Kararları.

- MAKTEK FUARI'na katılan (.....)'i yabancı (.....) katılımcının sergiledikleri ürün grupları özelinde 14 salona dağıtıldığı, şikâyetçinin talep ettiği 5 ve 6 numaralı salonlar dolu olduğu için 14 numaralı salonun önerildiği, ancak şikâyetçi tarafından söz konusu yerin beğenilmemesi üzerine teklifin reddedildiği, dolayısıyla şikâyetçi firmaya yer tahsis edilmemesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı, zira (.....) katılımcıya yer verilip şikâyetçi firmaya yer verilmemesi gibi bir durumun söz konusu olamayacağı,
- MAKTEK FUARI'nın alternatifinin WIN (World of Industrie) fuarı olduğu ve TÜYAP'ta her yıl düzenlendiği, yine metal işleme konusunda yılda bir kez olmak üzere Bursa'da ve Konya'da TÜYAP'a ait fuar alanlarında ve TÜYAP tarafından fuarlar düzenlendiği, bunun yanı sıra İstanbul'daki Dünya Ticaret Merkezi ve Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı alanlarının, tonlarca ağırlığında makinaların sergilenmesi söz konusu olduğundan MAKTEK FUARI'na alternatif fuarların düzenlenmesine uygun olmadıkları

ifade edilmiştir.

- (10) Yapılan yerinde incelemede, TÜYAP'tan mevcut önaraştırma konusu iddiaların değerlendirilmesinde kullanılmak üzere bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. TÜYAP'tan gelen cevap yazısında özetle;

- Yurt içinde yürütülen fuarcılık faaliyetlerinin 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 30.03.2007 tarihli Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar kapsamında yürütüldüğü, zira mezkûr Esaslar'ın "Yetki belgesi başvurusu yapan firmalarda aranacak şartlar" başlıklı 8. maddesinin

"(1) Anonim veya limited şirket şeklinde kurulmuş olan,

a) Ana sözleşmelerinde münhasıran fuarcılık faaliyetinin ve bu faaliyetin tanıtımı amacıyla her türlü yayıncılık, reklamcılık ve organizasyon işleriyle, fuar konusuyla ilgili olması kaydıyla kongre, seminer, sempozyum ve benzeri faaliyetlerde bulunacaklarının belirtildiği, bu faaliyetler dışında kalan iş konuları ana sözleşmelerinde yer almayan,

b) En az iki yüz elli bin Türk Lirası ödenmiş sermayeye sahip bulunan ve bu sermayeyi özvarlığı içinde koruyan şirketler,

yetki belgesi için başvuruda bulunabilirler. Düzenleyiciler bu şartları taşıdıklarını gösterir Yeminli Mali Müşavir Raporunu Birlik tarafından belirlenen zaman aralıklarında üyesi bulunduğu Oda'ya Birliğe intikal ettirmek üzere gönderir. Anılan raporun süresi içerisinde gönderilmemesi halinde firmaya ihtar verilir; ihtarın ilgili firmaya tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde raporun ilgili Oda'ya teslim edilmemesi halinde firmanın Yetki Belgesi iptal edilir."

şeklindeki ifadelerinde, fuarcılık faaliyetinde bulunacak teşebbüslerin münhasıran fuarcılık faaliyeti ve bu faaliyetinin tanıtımı ile ilgili faaliyetlerde bulunabileceğinin açıkça belirtildiği, nitekim anılan hükme uygun olarak TÜYAP'ın, hâlihazırda sahip olduğu ve işlettiği altı fuar merkezinde yurt içinde değişik sektörlerde mal ve hizmetleri, yurt dışında Türkiye'nin ihraç ürünlerini tanıtmak amacı ile fuarlar hazırlanmasına ve aynı faaliyet ile iştigal eden yerli veya yabancı teşebbüslere söz konusu fuar merkezlerinin kiralanmasına ilişkin faaliyetlerin haricinde başkaca ticari faaliyette bulunulmadığı,

- TÜYAP tarafından iki yılda bir düzenlenmekte olan MAKTEK FUARI'nın; CNC ve universal imalat makineleri, sac işleme makineleri, kesici takımlar ve takım tutucular, CAD/CAM, PLM yazılımları, ölçü aletleri, kalite kontrol cihaz ve ekipmanı, kaynak, kesme ekipmanı, kaynak makineleri, ısıl işlem donanımları, taşıma sistemleri, yağlama ve soğutma sistemleri ve lazer teknolojisi ürünlerinin dâhil olduğu "takım tezgâhları" sektörünü kapsadığı, TOBB'un fuar konusu listesinde 34 kod numarası ile yer alan "Metal İşleme, Kesme, Kaynak, Akışkan, Döküm, Kalıp, Yan Sanayiler" kapsamında:
  - 2014 yılında TÜYAP Fuarcılık Grubu Şirketleri tarafından İstanbul, Diyarbakır, Konya ve Bursa'da düzenlenen altı fuarın haricinde, başka fuar düzenleyicileri tarafından Ankara ve İstanbul'da 11 fuar;
  - 2015 yılında TÜYAP Fuarcılık Grubu Şirketleri tarafından Konya ve Bursa'da düzenlenen altı fuarın haricinde, başka fuar düzenleyicileri tarafından Ankara, Denizli, Gaziantep ve İstanbul'da 10 fuar;
  - 2016 yılında TÜYAP Fuarcılık Grubu Şirketleri tarafından İstanbul, Adana, Konya ve Bursa'da düzenlenen yedi fuarın haricinde, başka fuar düzenleyicileri tarafından Ankara ve İstanbul'da 10 fuar

düzenlendiği, 14 – 19 Ekim 2014 tarihinde düzenlenen MAKTEK FUARI'nın (.....)'i yerli, (.....)'i doğrudan yabancı ve (.....)'ü dolaylı yabancı katılımcı olmak üzere toplamda (.....) katılımcı; 11-16 Ekim 2016 tarihinde düzenlenen MAKTEK FUARI'nın (.....)'ü yerli, (.....)'ü doğrudan yabancı ve (.....)'i dolaylı yabancı katılımcı olmak üzere toplamda (.....) katılımcı ile düzenlendiği, TÜYAP Fuarcılık Grubu Şirketleri'nin düzenlemiş olduğu fuarlara eş değer nitelikte birçok fuar düzenlendiği, dolayısıyla TÜYAP'ın ilgili pazarda hâkim durumda olduğunun düşünülmemeyeceği, kaldı ki şikâyette bulunan teşebbüsün düzenlenen bu fuarların birçoğuna katılmakta olduğu,

- Fuarların, doğru hazırlandığında katılımcısına önemli imkânlar sunabilen etkili pazarlama yöntemleri olduğu, fuar ziyaretçilerinin fuar alanında ilgilendikleri konu ve ürün gruplarına ulaşımının kolay olması gerektiği, bu nedenle ihtisas fuarlarında sergilemenin genelde benzer ürün ve hizmetlerin bir arada sunulması ile gerçekleştiği, bu doğrultuda TÜYAP tarafından gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek olan tüm fuarlarda katılımcıların kendi ürün grubu ile en doğru yerde bulunması ve en doğru ziyaretçi ile buluşabilmesi için fuar alanının ürün ve hizmet gruplarına ayrıldığı, nitekim MAKTEK FUARI'nda da yer tahsis edilmesinde üretim makinelerinin cinslerine göre metal işleme, sac işleme gibi ana başlıklarda bölümlendirme yapıldığı ve ilgili bölümde daha önce katılım gösteren firmalara aynı yerin tahsis edilmesine öncelik verildiği, kalan yerler için yeni başvuru yapan firmaların başvuru tercihlerine göre yer tahsis edildiği, bununla birlikte 2014 ve 2016 yılında gerçekleştirilen MAKTEK FUARI'na katılım için sıra bekleyen ve/veya katılamayan herhangi bir firmanın bulunmadığı, zira 2014 yılında MAKTEK FUARI'na katılım talebinde bulunan firmaların 233'ü; 2016 yılında ise 110'u ilk defa talepte bulunmakla birlikte talepleri doğrultusunda katılım sözleşmesinin akdedildiği ve akabinde söz konusu firmaların sergilemek istedikleri ürün ve hizmet grupları dikkate alınarak yer tahsis edildiği,

17-02/17-8

- Sonuç olarak, MAVİFORM'un talep etmiş olduğu 5 veya 6 numaralı salonların tamamen dolu olması nedeniyle kendisine üretim ve satış konusuna giren ürünlerin topluca sergilendiği 14 numaralı salonun önerilmesini takiben imzalanan katılım sözleşmesi ile kendisine 60 metrekarelik stant alanı tahsis edildiği ve fuar süresince kendisine tahsis edilen alanda faaliyetlerini sürdürdüğü,

ifade edilmiştir.

I.3.2. Başvuru Sahibinden Edinilen Bilgi ve Belgeler

- (11) Başvuru sahibinden edinilen bilgiler 23.12.2016 tarih, 7360 sayılı ve 26.12.2016 tarih, 7396 sayılı yazılar ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Gelen cevapta özetle;
- 2014 yılından itibaren MAKTEK FUARI ve Bursa'da düzenlenen fuarlar için sıra beklenmekte olduğu,
  - 14.11.2014 tarihinde başvuru yapılan Bursa Endüstri Fuarı'nda yer olmadığından bahisle fuar alanında ilave çadır kurulması ile yer tahsisi teklifinin kabul edildiği, ancak MAVİFORM makinelerinin suyeti ile çalışıyor olması nedeniyle atık su hattının talep edilmesi üzerine içeride yer olmadığı belirtilerek katılım taleplerinin kabul edilmediği, 2015 yılında ise son anda bir katılımcının fuara katılmaktan vazgeçmesi üzerine Bursa Endüstri Fuarı'na katıldıkları, söz konusu fuarda beşeri ilişkiden kaynaklı olduğu söylenen ve yeni kurulan Erfab İç ve Dış Tic. A.Ş.'ye (ERFAB MAKİNA) daha büyük alanda yer tahsis edildiği,
  - 2011-2012-2013 yıllarında İstanbul Cam Fuarı'na katılıp, satış yapabilirlerken yerlerinin değiştirilmesi üzerine 2015-2016 yıllarında katılmadıkları,
  - 15.07.2014 tarihinde MAKTEK FUARI için yapılan görüşmelerde sadece 13 numaralı salonda boş yer olduğunun ve sırada bekleyen çok sayıda katılımcı olduğunun belirtildiği, sonuç olarak nalburcuların bulunduğu holde teklif edilen yerde fuara katılmanın faydasız olduğunu düşündüklerinden 2014 MAKTEK FUARI'na katılmadıklarını, 2016 MAKTEK FUARI için yapılan görüşmelerde sadece 11 ve 13 numaralı salonların boş olduğu gerekçesiyle söz konusu salonlardan yer teklif edildiği, ancak salon planlarına bakıldığında 2015 yılında kurulmuş olan ERFAB MAKİNA'ya MAVİFORM'un istediği yerin tahsis edildiği, bölge sorumluları ile sonuç alınamayınca (.....) ile görüşüldüğü, görüşme sırasında 7 numaralı salonda bulunan, daha sonra Erkekoğlu Pres Makina San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.'ye tahsis edilecek olan, Ermaksan Dişli Makine Yedek Parça San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin yanındaki boş yerin talep edildiği ancak ambar girişi olduğu gerekçesiyle reddedildiği, daha sonra Rösler Kromaş Makine San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye tahsis edilecek olan 700 numaralı standın talep edildiği ve yine reddedildiği, TÜYAP tarafından 2014'ten beri sırada bekleyen firmalar olduğu sürekli belirtilmekteyken, tesadüf eseri 2015 yılında kurulduğu bilinen ERFAB MAKİNA'ya tahsis edilen yerin görülmesi üzerine ERFAB MAKİNA'ya nasıl yer tahsis edildiğinin sorulması üzerine (.....)'nın de bulunduğu ortamda (.....) ile ERFAB MAKİNA'nın sahibi arasında beşeri ilişkiler olduğu yanıtının alındığı, söz konusu durumun genel müdüre kadar iletilmesinden rahatsız olan TÜYAP personeli tarafından 2016 MAKTEK FUARI için MAVİFORM'a fuarın en son bölümünde bulunan ve faaliyetleriyle ilgisi olmayan bir yerin tahsis edildiği, tahsis edilen yerin konumu nedeniyle gerçek alıcılara ulaşamamasının yanı sıra fuara katılım için harcanan emeğin, paranın ve dört yılın boşa gittiği, MAVİFORM haricinde MAKTEK FUARI'nda yer talebinde bulunup, 11 numaralı salonun teklif edilmesi üzerine katılmaktan vazgeçen Özbayrak Kızak Koruma Sistemleri A.Ş. adlı bir firmanın bulunduğu,

- Türkiye'nin en büyük makine fuarı olan MAKTEK FUARI dışında Konya, Bursa ve İzmir'de (MAKTEK FUARI) de makine fuarları düzenlense de söz konusu fuarların TÜYAP'ın tekelinde olduğu, TOBB, TİAD ve Metal İşçileri Birliği (MİB) tarafından desteklendiği, konuya ilişkin TOBB'a başvurulması üzerine sorunun çözümü için TÜYAP'a yönlendirildikleri, MAVİFORM'un TÜBİTAK destekli ve % (.....) oranıyla katkı payı en çok yüksek yerli üretici olduğu dikkate alındığında ülkenin de döviz kaybettiği, tanıtımı yapılamayan makinaların sadece yapılmış ve seri üretime geçilememiş olacağı ve akabinde yabancı menşeli makinaların şu anda olduğu gibi pazarda söz sahibi olacağı, MAVİFORM'un yeni bir marka olması ve Türk malı ürettiği olması nedeniyle katlanılan masraf ve zahmete bakılmaksızın ürünlerin tanıtımının ilgili fuarlarda yapılması gerektiği, nitekim bugüne kadar yapılan satışların tamamının fuarlardan elde edildiği, ancak 2016 MAKTEK FUARI'nda MAVİFORM'a tahsis edilen yerin konumu nedeniyle satış hasılatı elde edilemediği

ifade edilmiştir.

I.3.3. MAKTEK FUARI'na Alternatif Fuar Düzenleyebileceği Düşünülen Fuar Düzenleyicilerinden Edinilen Bilgi ve Belgeler

- (12) Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.⁵ (HANNOVER) tarafından gönderilen bilgilerde özetle;

- MAKTEK FUARI'na alternatif fuarın düzenlenebilmesi için TOBB'a yapılan başvuruların, Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar'ın 15. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Ana fuar takviminde yer almış bir fuarın başlangıç tarihinden bir ay öncesine ya da bitiş tarihinin bir ay sonrasına gelecek şekilde, aynı il sınırları içerisinde aynı ya da benzer isim veya konuda fuar takvimine ekleme başvurusu yapılamaz. Bu şekildeki başvurular Birlik tarafından reddedilir.*" şeklindeki hususlar doğrultusunda ve ana fuar takviminin müsait olması durumunda kabul edilebileceği, MAKTEK FUARI'nda sergilenen ürünlerin hacmi dikkate alındığında mevcut fuar alanının yeterli büyüklüğe sahip olması gerektiği, Türkiye ve İstanbul özelinde bu büyüklükte fuar alanı sayısının kısıtlı olduğu, nitekim bazı fuar alanlarının altyapısının uygun olmaması veya ürünlerin fuar alanına yerleştirilmesinde ve sergilenmesinde sorun yaşanmasının muhtemel olması nedeniyle Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi ile Cnr Expo Fuar Merkezi (CNR Expo) dışında alternatif fuar alanının bulunmadığı, bunun dışında organizatör şirket tarafından alternatif fuar düzenlenmesinde karşılaşılan en büyük gider kaleminin fuar alanının kirası olduğu, sonuç olarak alternatif fuar düzenlenebilmesi için en az 15.000 metrekare büyüklüğünde, söz konusu ürün gruplarının sergilenmesini mümkün kılan fiziki imkânlara ve altyapıya sahip fuar alanının gerektiği,
- 2016 yılında YAĞMUR tarafından İzmir'de düzenlenen 3T Uluslararası Metal İşleme Kalıp ve Otomasyon Teknolojileri Fuarı (3T FUARI) ve TÜYAP Grubu Şirketleri tarafından düzenlenen fuarlar dışında HANNOVER tarafından Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi'nde WIN Metalworking Fuarı ve aynı anda WIN Surface Treatment Yüzey İşleme Teknolojileri Fuarı'nın düzenlendiği, söz konusu fuarların (.....) doğrudan ve ortak katılımcı ve (.....) ziyaretçi ile (.....) TL gelir sağlasa da, satılan alan büyüklüğünün önceki yıllara nazaran düşerek (.....) m² olduğu,

⁵ 07.12.2016 tarih ve 13181 sayılı yazı ile bilgi talebinde bulunulan teşebbüs Hannover Messe Bileşim Fuarcılık A.Ş. olup, HANNOVER tarafından gönderilen bilgilerden söz konusu teşebbüsün 13.10.2016 tarihinde birleşme yoluyla devralınarak infisah edildiği öğrenilmiştir. Kararın devamında 13.10.2016 tarihi öncesine ait bilgiler HANNOVER adı altında Hannover Messe Bileşim Fuarcılık A.Ş.'ye aittir.

- HANNOVER tarafından organize edilen tüm fuarlarda sergilenmesi planlanan ürün ve hizmet grubu doğrultusunda faaliyet gösteren firmalar ile iletişim kurulması veya bu firmaların başvuruda bulunması yoluyla katılımcıların belirlendiği, nitekim düzenlenen fuarların amacının doğru ürün grubu ile doğru alıcıların buluşturulabilmesi olduğu, bununla birlikte katılımcıların belirlenmesinde sektördeki bilinirliklerine de dikkat edildiği, düzenlenen fuarın konusuna uygun faaliyet göstermeyen firmaların katılım taleplerinin kabul edilmesi doğru olmasa da böyle bir durumla karşılaşmadığı ve fuara katılım talebi ile gelen hiçbir firmanın başvurusunun reddedilmediği, tüm bu açıklamalar eşliğinde firmalardan katılım talepleri alındıktan sonra, diğer fuar organizatörlerinin de uyguladığı politika çerçevesinde daha önce HANNOVER tarafından düzenlenen fuara katılmış olan firmalara öncelik tanındığı, yeni kurulan veya ilk defa katılım talebinde bulunan firma için öncelik tanınan eski firmaların yerleri kesinleştikten sonra kalan mevcut yerlerden ürün grubu ve metrekare talebine göre öneride bulunduğu, MAKTEK FUARI'na katılım gösterebilen ve gösteremeyen firmalar arasındaki rekabet olumsuz yönde etkileniyorsa söz konusu firmaların diğer alternatif fuarlara katılabileceği ve böylece olumsuz etkilerin ortadan kaldırılabilceği, MAVİFORM tarafından geçmiş tarihte HANNOVER'ın düzenlediği herhangi bir fuara katılım talebinde bulunmadığı, bununla birlikte 2017 yılında düzenlenmesi planlanan WIN Metalworking Fuarı'na katılması için davet gönderildiği ve ilgili firma tarafından henüz katılım sözleşmesi imzalanmamışsa da 60 m²'lik bir rezervasyonunun bulunduğu

ifade edilmiştir.

- (13) E Uluslararası Fuar Tanıtım Hizmetleri A.Ş. (E FUARCILIK) tarafından gönderilen bilgilerde özetle;

- ITE Group Plc.'nin (ITE) Türkiye'de E FUARCILIK, Platform Fuarçılık A.Ş. ve Yem Fuarçılık A.Ş. olmak üzere üç adet fuar organizatörlüğü yapan şirketinin bulunduğu, ITE'nin tahminen satılan metrekare alan bakımından %(.....) arası; katılımcı sayısı bakımından %(.....) arası; elde edilen hasılat bakımından %(.....) arası pazar payına sahip olabileceği,
- E FUARCILIK tarafından MAKTEK FUARI ile aynı ürün konusuna sahip olan;
  - 12-17 Ekim 2010 tarihinde CNR Expo'un 2, 4, 5, 6, 7 ve 8 numaralı salonlarında (net stant alanı 35.000 m²) (.....)'si yerli, (.....)'i yabancı olmak üzere toplam (.....) katılımcı ile 2010 TATEF Takım Tezgâhları Fuarı'nın,
  - 2-7 Ekim 2012 tarihinde CNR Expo'un 2, 4, 5, 6, 7 ve 8 numaralı salonlarında (net stant alanı 30.000 m²) (.....)'u yerli, (.....)'i yabancı olmak üzere toplam (.....) katılımcı ile 2012 TATEF Takım Tezgâhları Fuarı'nın,
  - 24-27 Kasım 2011 tarihinde CNR Expo'un 4 numaralı salonunda (net stant alanı 5.000 m²) (.....) katılımcı ile 2011 TIME Üretim Teknolojileri Fuarı'nın

düzenlendiği, ancak 2012 yılından itibaren bahsi geçen ürün grubunda fuar düzenlenmediğinden E FUARCILIK'ın istenilen pazar payı verisine sahip olmadığı, başka fuar düzenleyicileri tarafından da istenilmesi halinde MAKTEK FUARI'na alternatif fuarlar düzenleyebileceği, zira Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar'a uygun olarak faaliyet gösteren fuar düzenleyicisinin MAKTEK FUARI ile aynı hacim ve kapasiteye sahip olup olmayacağı belirli olmamakla birlikte önünde fiziksel, maddi ve/veya hukuki bir engelin bulunmadığı, yine de MAKTEK FUARI'na denk, işlevsel ve verimli bir fuar için en az 3-5 salon ve yaklaşık 30.00 -50.000 m²'lik alanın gerekli olabileceği,

- MAKTEK FUARI'na alternatif bir fuar E FUARCILIK tarafından hâlihazırda düzenlenmediğinden katılımcıların belirlenmesine ilişkin herhangi bir kriter bulunmamakla birlikte MAKTEK FUARI'nın konusunu oluşturan ürün gruplarını üreten, ithal eden veya aracılık hizmetleri yürüten ya da ilgili alanda yan sanayi üretimi yapan veya bakım/onarım hizmetleri veren ve finansal kaynak sağlayan kurumların katılım için davet edilebileceği ve bu kriterleri sağlamayan firmaların katılım taleplerinin organizatör şirket tarafından geri çevrilebileceği, bununla birlikte katılım talebinde bulunan firmanın finansal gücü, sektör içerisindeki itibarı veya organizatör şirket ile firma arasındaki geçmiş tecrübelerin etkili olabileceği ya da mevcut fuar alanının tüm talepleri karşılama muhtemel olmaması durumunda öncelik sırası, geçmiş fuarlara katılım gösteren firma olması, daha önce başvuruda bulunan veya lokomotif firma olması gibi hususlara dikkat edilerek katılım talebinin onaylanabileceği veya reddedilebileceği, yeni kurulan veya ilk defa başvuruda bulunan firma için daha önce katılım gösteren firmaların her zaman önceliği bulunmakla beraber ilgili sürecin değişmeyeceği, bahsi geçen nedenler dışında firmanın bir fuara katılmama nedeninin kendi verdiği karar olabileceği ve diğer fuarlara katılmasının önünde fiziki, coğrafi ve benzeri engeller bulunmadığı, zira çağımızda ulaşım, sunum, tasarım, mimari, bilgi teknolojileri ve iletişim gibi tanımlar ileri seviyede olduğundan bu unsurları doğru kullanabilen bir firmanın katılmayacağı herhangi bir fuardan bahsedilemeyeceği, bununla birlikte ihtisas fuarları her ne kadar ilgili olduğu sektör için önemli olsa da katılım gösteremeyen firmalar için zarar doğurabilecek öneme sahip olmadığı,
- E FUARCILIK'ın veritabanında yapılan araştırma sonucunda YAPI İSTANBUL 2014 Fuarı'na ilişkin 31.03.2014 tarihinde MAVİFORM'a bilgilendirme maili gönderildiğine dair not düşüldüğü ancak MAVİFORM'un E FUARCILIK'ın düzenlemiş olduğu herhangi bir fuara katılım talebinde bulunup bulunmadığına ilişkin bir tespitin yapılmadığı

ifade edilmiştir.

(14) YAĞMUR tarafından gönderilen bilgilerde özetle;

- 2000-2016 yılları arasında MAKTEK FUARI'na alternatif olan ve takım tezgâhları, metal sac işleme makineleri, metal yüzey işlem makineleri, kaynak makineleri, kalıp sistemleri, tutucu kesici takımlar, kalite kontrol ölçüm otomasyon, robot sistemleri ve üretim teknolojileri ürünlerini kapsayan 3T FUARI'nın, YAĞMUR tarafından İzmir'de 15 kez düzenlendiği ve toplamda 50 ülkeden yaklaşık 1400 yerli ve yabancı katılımcı ve 70 ülkeden 20.000'in üzerinde yerli ve yabancı ziyaretçiye konu olduğu,
- Ancak söz konusu fuarın İzmir'de ilk kez YAĞMUR tarafından ve 15 yıl ardı ardına düzenlenmiş olmasına rağmen İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait iktisadi bir kuruluş olan ve Fuar İzmir alanını kiralama tekelini elinde bulunduran İZFAŞ İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Tic. A.Ş.'nin 3T FUARI'nın sözleşmesini yenilemeyip, ilgili fuar alanını MAKTEK FUARI için TÜYAP'a kiraladığı, böylece TÜYAP'ın ilgili pazarda %70 olan pazar payının, pazarda tek alternatifi konumunda olan 3T FUARI'nın da düzenlenmemesi ile birlikte %100'e çıkacağı

ifade edilmiştir.

17-02/17-8

(15) 4M Fuar Organizasyonları Ltd. Şti. (4M) tarafından gönderilen bilgilerde özetle;

- 4M tarafından 2008 yılından itibaren;
  - Ankara Ostim Stadyum bahçesinde 5000 m²'lik alanda 2500 m² net satış, (.....) katılımcı, (.....)+KDV ile ANKATEK 2013 Metal İşleme Fuarı'nın,
  - Gaziantep Ortadoğu Fuar Merkezi'nde 10.000 m²'lik alanda 3000 m² net satış, (.....) katılımcı, (.....)+KDV ile GAZİTEK 2015 Metal İşleme Fuarı'nın,
  - Denizli EGS Park Fuar Alanı'nda 10.000 m²'lik alanda 2000 m² net satış, (.....) katılımcı, (.....)+KDV ile 2015 Endüstri Fuarı'nın

düzenlendiği, bunun yanı sıra 1997 ve 2005 yılları arasında EMO Fuarcılık Ltd. Şti. (EMO FUARCILIK) tarafından KONTEK Metal İşleme Fuarı'nın düzenlendiği,

- TÜYAP'ın Türkiye genelinde İstanbul (MAKTEK FUARI), Bursa (Metal İşleme Fuarı), Konya (KONMAK Metal İşleme Fuarı), İzmir (MAKTEK FUARI 2017), Adana (Çukurova Metal İşleme Fuarı), Diyarbakır (karışık fuarlar) ve Samsun'da (karışık fuarlar) bulunan fuar alanları ile metal işleme sektöründe yapmış olduğu fuarlar ile pazarın %98'ine sahip olduğu, tekel konumunda bulunduğu, bu nedenle istediği firmayı istediği fuara kabul edip etmemekte veya yer tahsis edip etmemekte rahat olduğu,
- 4M tarafından düzenlenen fuarlarda satışa başladıktan sonra, ilgili firmalara mail ve telefon yoluyla ulaşıldığı ve herhangi bir firmaya yer tahsis edilememesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı, zira tüm firmalara eşit davranıldığı, bununla birlikte fuarın düzenlenmesinde fuar logosuyla destek veren derneklerin fuar düzenleyicileri üzerinde baskı kurarak katılım talebinde bulunan firmaların bazılarında öncelik tanınmasına veya bazılarının geri plana atılmasına ya da hiç alınmamasına sebep olduğu, dolayısıyla fuarın düzenlenmesinde derneklerin fuar düzenleyicileri ile çalışmasının sakıncalı olduğu, firmalara uygulanan ücretlerde farklılaşmalara neden olarak fahiş ücretler uygulanabildiği,
- Düzenlenen fuarlarda katılım gösteren firmaların yeni ürünlerini sergilemesi ile piyasada ciddi oranda yeni satış bağlantıları elde ederek pay aldığı, ancak firmanın fuara katılım göstermemesi halinde yeni satış bağlantılarıyla elde edebileceği gelir kadar zarar edeceği, aynı zamanda tüketicinin ucuz ve kaliteli ürünlere ulaşımının engelleneceği, MAKTEK FUARI'na katılmayan bir firmanın, ilgili konudaki fuarların %99'unun TÜYAP tarafından düzenlendiği dikkate alındığında, hiçbir şansının olmadığı, nitekim diğer fuarlar da TÜYAP tarafından düzenleneceğinden aynı sistem, aynı dernekler ve aynı yöntemlerin uygulanacağı, MAVİFORM tarafından 4M'in düzenlemiş olduğu fuarlara yönelik herhangi bir katılım talebi mevcut olmadığı, bununla birlikte katılım talebinde bulunulması halinde gerekli görüşmeler neticesinde yer ayrımı yapılmaksızın yer tahsis edilmesine hazır bulunduğu

ifade edilmiştir.

- (16) İstanbul Fuarçılık A.Ş. (İSTANBUL FUARCILIK) tarafından gelen bilgilerde özetle;
- TÜYAP haricinde MAKTEK FUARI'nın düzenlenmediği, nitekim MAKTEK FUARI'nın düzenlenebilmesi için en az 80.000 m² ve üstü kapasiteye sahip fuar alanı, yeterli sayıda katılımcı ve dernek desteğine ihtiyaç olduğu, bu nedenle başka bir fuar düzenleyicisi tarafından düzenlenmesinin önünde fiziki ve hukuki engeller bulunduğu, öyle ki TÜYAP tarafından MAKTEK FUARI'nın 200'e yakın üyesi bulunan TİAD ile işbirliği içinde düzenlendiği ve Türkiye'nin takım tezgâhı ihtiyacının %80'den fazlasının TİAD üyeleri tarafından karşılandığı,
  - Aynı konuda TÜYAP tarafından ve yine TİAD işbirliği ile İstanbul, Konya, Bursa ve İzmir'de fuar düzenlediği dikkate alındığında, TÜYAP'ın Türkiye'de pazarın tamamına sahip olduğu,
  - MAVİFORM'un İSTANBUL FUARCILIK'ın düzenlemiş olduğu fuarlara herhangi bir katılım başvurusunun bulunmadığı, fuara katılmayan bir teşebbüsün, kendisini ve ürünlerini tanıtamaması, akabinde iş geliştirmek açısından zarara uğraması nedeniyle yatırım yapamamasıyla eşdeğer sonuçlara maruz kalacağı, bu sebeple fuara katılabilen ve katılamayan teşebbüsler arasında haksız rekabete yol açılacağı, MAKTEK FUARI'na alternatif bir fuar olmadığı dikkate alındığında söz konusu firmanın alternatif fuarlara katılabilmesinin önünde engeller bulunduğu ifade edilmiştir.

- (17) Tureks Uluslararası Fuarçılık A.Ş. ve Info Uluslararası Fuar Tanıtım Organizasyon A.Ş. tarafından gönderilen bilgilerde ise, MAKTEK FUARI ile aynı işlev ve konuya sahip fuarlar düzenlenmediği belirtilmiştir.

I.4. Değerlendirme

- (18) Dosya konusu iddiaların MAKTEK FUARI'na katılmak isteyen şikâyetçiye fuar alanında konum olarak daha avantajlı ve boş yerler varken daha kötü bir yerin tahsis edilmek istenmesi ve sırada bekleyen katılımcılar varken konum olarak daha iyi yerlerin başka firmalara veya yeni kurulmuş olan ve henüz sırada olmayan firmalara tahsis edilmesi şeklinde ikiye ayrılacağı değerlendirilmiştir.
- (19) Bahsi geçen iddialar, 4054 sayılı Kanun'un "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar yoluyla kötüye kullanması*"nı yasaklayan 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmesi için ilgili teşebbüsün hâkim durumda bulunması ve eylemin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Sözü edilen iki kriterden herhangi birisinin bulunmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalden bahsedilemez⁶. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (KILAVUZ) 7. paragrafında da ifade edildiği üzere, Kurul, bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığının açıkça gösterilebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebilir. Bu çerçevede, başvuru konusu olay bakımından öncelikle kötüye kullanmanın varlığına yönelik iddialar değerlendirilmiştir.
- (20) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde "*Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayırmacılık yapılması*" kötüye kullanma halleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda şikâyet konusu eylemler hâkim durumun kötüye kullanılması hallerinden biri olan "*ayırmacılık*" eylemine karşılık gelebileceğinden, dosya konusu iddialar anılan bent hükmü çerçevesinde ele alınmıştır.

⁶ 26.02.2015 tarihli ve 15-09/128-55 sayılı Kurul kararı.

17-02/17-8

- (21) Rekabet hukuku uygulamasında ayrımcılık; hâkim durumdaki teşebbüsün rasyonel gerekçeler olmaksızın, aynı veya eşit durumdaki teşebbüslere farklı veya farklı durumdaki teşebbüslere eşit davranması şeklinde tanımlanabilir⁷. Ancak eşit davranma mutlak şekilde anlaşılmamalı, eşit muamelenin ancak eşitler arasında söz konusu olabileceği unutulmamalıdır. Gerçekten de, eşit durumda bulunmayan alıcılara farklı davranış yasak değildir⁸.
- (22) Genel olarak, teşebbüslerin tüketiciler arasındaki farklılıklardan faydalanarak kârlarını artırmak amacıyla satılan malın farklı birimlerine ve/veya farklı müşterilere farklı fiyatlar ya da ödeme koşulları uygulaması olarak tanımlanabilen ayrımcılık, yöneltildiği taraflara göre birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık ve ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık olarak ikiye ayrılabilir. Birincil seviye zarar doğuran ayrımcılıkta, hâkim durumdaki teşebbüsün kendisinin veya bağlantılı olduğu teşebbüslerin faaliyet gösterdiği pazarlarda rakiplerin aleyhine olacak ayrımcı davranışları söz konusudur. İkincil seviye zarar doğuran ayrımcılıkta ise hâkim durumdaki teşebbüs kendisinin faaliyette bulunmadığı pazarlardaki müşterilerine yönelik olarak ayrımcı davranışlarda bulunmaktadır⁹. Bu ayırım bağlamında, şikâyet konusu iddialar sadece ikincil seviyede zarar doğuran ayrımcılık çerçevesinde ele alınmıştır.
- (23) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamındaki ayrımcılık eyleminin unsurları Kurulun DHMİ¹⁰ kararında sayılmıştır. Bu Karara göre Kurul, i) ayrımcı uygulamada bulunulan teşebbüslerin rakip olmaları, ii) eşit ticari işlemlere farklı fiyat¹¹ uygulanması ve iii) uygulamanın alıcı konumundaki rakiplerden birini diğerine karşı rekabette dezavantajlı hale getirmesi şartlarını bir arada aramıştır.
- (24) Ayrımcılığa neden olabilecek farklı uygulamalarda bulunulan tarafların ya da söz konusu işlemlerin eşitliği değerlendirilirken farklı uygulamaya konu edilen mal ya da hizmetler arasında fiziksel ya da işlevsel benzerliklerin bulunması¹², işlemlerin benzer ticari içerikte olması ve benzer ticari koşullarda gerçekleşmesi¹³, işlemlerin zamansal olarak birbirine yakın olması, satın alma miktarı ve pazarlık güçleri gibi unsurların incelendiği görülmektedir.
- (25) Farklı uygulamaların, bu uygulamalara maruz kalan teşebbüsler bakımından rekabetçi dezavantaj yaratıp yaratmadığının değerlendirilmesinde ise, uygulamayı gerçekleştiren hâkim durumdaki teşebbüsün vazgeçilmez bir ticari taraf olması¹⁴, bu teşebbüsün gerçekleştirdiği uygulama sonucu ortaya çıkan farklılığın önemli düzeyde olması¹⁵ ve uzun süre devam etmesi, farklı uygulamalara konu edilen mal ya da hizmetin müşterinin maliyetleri içindeki payının büyük olması¹⁶ gibi unsurlar aranmaktadır.
- (26) Bahsi geçen Kurul kararı bağlamında, TÜYAP'ın alıcılarının eşit alıcılar olup olmadığı, eşit alıcılara farklı koşullar uygulanıp uygulanmadığı, TÜYAP uygulamalarının rekabetçi dezavantaj yaratıp yaratmadığı ve haklı gerekçesinin olup olmadığı unsurları değerlendirilmiştir.

⁷ Benzer bir değerlendirme Kurul'un 04.07.2007 tarihli ve 07-56/668-231 sayılı kararında yer almıştır.

⁸ İbrahim Gül, 2000, *Teşebbüsün Alıcılara Ayrımcılık Yaparak Hâkim Durumunu Kötüye Kullanması*, Yüksek Lisans Tezleri, s.52.

⁹ 09.09.2015 tarihli ve 15-36/559-182 sayılı Kurul kararı.

¹⁰ 09.09.2015 tarihli ve 15-36/559-182 sayılı Kurul kararı.

¹¹ Fiyat dışında farklı koşullar uygulamak da ayrımcılık kapsamında değerlendirilebilmektedir.

¹² Case 27/76 United Brands Company v Commission [1978] ECR 207, para. 204.

¹³ 11.10.1999 tarihli ve 99-46/500-316 sayılı Rekabet Kurulu kararı.

¹⁴ Case T-219/99 British Airways plc v Commission [2003] ECR II-5917, para. 217.

¹⁵ Danıştay 10. Dairesinin 04.11.2003 tarihli ve 2001/355 E., 2003/4245 K. sayılı kararı.

¹⁶ Soda-Ash/Solvay, OJ 1991, 152/21, par. 61; 26.05.2005 tarihli ve 05-36/453-106 sayılı Kurul kararı.

i. TÜYAP'ın Alıcılarının Eşit Alıcılar Olup Olmadığı:

- (27) Bu unsur, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde geçtiği şekliyle "eşit durumdaki alıcılara" ifadesinden ne anlaşılması gerektiği ile ilgilidir. Eşit konumdaki alıcılar kavramı ile anlatılmak istenen, ilgili alıcıların, hâkim durumda bulunan teşebbüsle ilişkilerinde karşılıklı olarak ikame edilebilmeleridir. Diğer bir deyişle, bir alıcı ile diğer bir alıcının yerleri değiştirildiğinde eş olmayan bir durumun ortaya çıkmaması gerekmektedir¹⁷.
- (28) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamındaki ayrımcılık eyleminin varlığının değerlendirildiği bir Kurul kararında¹⁸ aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- "Kaldı ki mağazalar cirolarına göre farklı kira bedelleri ödeseler dahi, bu uygulama ayrımcılık olarak değerlendirilemeyecektir. Bu tür bir davranışın kötüye kullanma içermesi açısından bakılması gereken unsur alıcıların, bu durumda kiracıların, eşit durumda olmasıdır. Ancak yapılan görüşmelerden de anlaşılmuştur ki kiracılar da kiralanan mağazaların niteliği de eşit değildir. Bir AVM'de pek çok farklı mağaza bulunmaktadır. Bu mağazaların marka bilinirlikleri, AVM müşterileri nezdindeki imajları, ciro potansiyelleri gibi AVM'nin faaliyeti açısından önemli özellikleri birbirinden farklılaşmaktadır. Bu doğrultuda, serbest piyasa ekonomisi ve sözleşme serbestisi ilkesi gereğince AVM yönetimi, mağaza kira sözleşmelerini kimlerle ne şartlarda yapacağını kendi ekonomik çıkarlarını koruyarak belirlemekte özgürdür. Bununla birlikte, AVM yönetiminin mağazaların satışlarının düşük olduğu ve kiracıların ödeme gücü çektikleri gerekçesiyle kira indirimine gitmesi, bu indirim yapılmadan önce AVM'deki kira sözleşmesini sona erdiren başvuru sahibine karşı ayrımcılık yapıldığını göstermemektedir."*
- (29) Bahse konu kararda öne çıkan husus, AVM'de faaliyet gösteren her mağazanın bilinirlik seviyeleri, imajları, ciro potansiyelleri gibi hususlar bakımından farklılaşmaları; dolayısıyla her bir mağazanın niteliğinin eşit olmadığı sonucuna ulaşılmasıdır.
- (30) Dosya konusu olay bakımından eşit alıcı koşulunun tespiti için MAKTEK FUARI ile aynı konuda fuar düzenleyen fuar organizatörlerinden gelen bilgilere bakmakta fayda görülmektedir.
- (31) E FUARCILIK tarafından gönderilen cevap yazısında, katılım talebinde bulunan firmanın finansal gücü, sektör içindeki itibarı veya organizatör şirket ile firma arasındaki geçmiş tecrübelerin taleplerin değerlendirilmesinde etkili olabileceği, fuar alanının tüm talepleri karşılayamayacağı durumlarda öncelik sırasına göre taleplerin değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Öncelik sırasının ise fuara geçmişte katılım gösteren firmalar, daha önce başvuruda bulunan firmalar veya lokomotif firmalar olarak değerlendirilebileceği, bu sıralamanın ise ancak fuarı düzenleyen şirket tarafından yapılabileceği ifade edilmiştir.
- (32) Konuyla ilgili HANNOVER tarafından ise, uygulanan politika çerçevesinde tüm fuar organizatörleri gibi, fuara daha önce katılım sağlamış firmalara öncelik tanındığı ve düzenlenecek olan fuara katılıp katılmayacakları, katılacak iseler eski yerlerini muhafaza edip etmeyeceklerinin sorulduğu ifade edilmiştir. Eski firmalara yerleşimde öncelik tanıldıktan sonra ise, fuara ilk defa katılmak isteyen firmaların taleplerinin değerlendirildiği belirtilmiştir. Söz konusu firma, dikkate alınan ikinci kriterin ise katılımcıların bilinirlikleri olduğunu ifade etmiştir.
- (33) Son olarak TÜYAP tarafından ise, eski katılımcılara mevcut alanlarını yeniden kiralamak istemeleri halinde öncelik tanındığı ifade edilmiştir.

¹⁷ Gönenç Gürkaynak, *Rekabet Hukukunda Ayrımcılık Suretiyle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması*, 2012, Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası, s.62, <http://www.ceis.org.tr/dergi/2012mart/rekabethukuku.pdf> (Erişim Tarihi: 23.12.2016).

¹⁸ 29.12.2010 tarihli ve 10-81/1694-645 sayılı Kurul kararı.

- (34) Gelen cevap yazılarından anlaşıldığı kadarıyla, fuara katılacak firmanın daha önce de aynı fuara katılmış olması kendisinin pazarlık gücünü artırmakta bu bakımdan katılımcılar arasında fark oluşturmaktadır. Dikkate alınması gereken bir diğer husus ise müşterilerin satın aldığı stant alanının farklılık arz ediyor olmasıdır. Satın alma miktarı noktasındaki bu farklılık, fuar katılımcılarına yönelik eşit ticari işlemden bahsedilmesini zorlaştırmaktadır. Fuar düzenleyicilerin dikkate aldığı bir diğer unsur da firmaların bilinirliği, diğer bir deyişle ticari itibarıdır. Fuara katılan firmaların profilinin ziyaretçi sayısını ve fuarın başarısını etkileyecek bir husus olduğu, bu nedenle fuar organizatörlerince katılım taleplerinin değerlendirilmesinde dikkate alındığı kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla fuara ilk kez katılacak bir firma ile geçmişte aynı fuara katılmış olan firmalar, farklı miktarlarda stant alanı satın alan firmalar ve sektörde bilinirliği az ya da çok olan firmalar fuar organizatörü tarafından da eşit alıcı olarak görülmemektedir. Dolayısıyla dosya konusu bakımından bu şartın gerçekleşmediği değerlendirilmektedir.

ii. TÜYAP'ın Eşit Alıcılara Farklı Koşullar Uygulayıp Uygulamadığı

- (35) Kanun koyucu farklı davranışın varlığının gerekliliğini "farklı şartlar ileri sürerek" ifadesi ile belirtmiştir. Farklı şartlar ileri sürülmesi, iki veya daha fazla alıcıdan birine olan davranışın diğerleriyle karşılaştırıldığında farklı olmasını ifade eder.
- (36) MAVİFORM hakkında uygulanan şartları değerlendirebilmek üzere TÜYAP ile 02.08.2016 tarihinde imzaladıkları 2016 MAKTEK FUARI'na katılım sözleşmesinin detaylarına bakılmalıdır. Bahse konu sözleşmenin tip sözleşme olduğu, kira sözleşme şartlarının bütün katılımcılar için aynı olduğu, sadece kiralanan alan büyüklüğü, stant numarası ve metrekare birim fiyatının katılımcı özelinde değiştiği görülmektedir. Nitekim MAVİFORM'un farklı şart olarak değerlendirilebilecek olan iddiaları, kendisine MAKTEK FUARI'nda müşteriyle karşılaşma potansiyelinin olmadığı elverişsiz bir konumda stant alanı tahsis edilmek istendiği, ancak yeni kurulan başka firmalara beşeri ilişkiler ve gerçeğe aykırı olarak dolu gösterilen stant alanları gerekçe gösterilerek daha güzel stant alanlarının tahsis edildiği hususlarında yoğunlaşmaktadır.
- (37) TÜYAP'dan ve diğer fuar düzenleyicilerden katılımcı firmalara neden farklı yerler tahsis edildiği konusunda bilgi talep edilmiş; cevap alınan bütün fuar organizatörleri stant alanlarının tahsisinde fuara daha önce katılan firmalara öncelik tanıdığını, bunun haricinde boş kalan alanların diğer katılımcı adaylarına sunulduğunu, onların da seçecekleri stantta ürünlerini sergilediklerini belirtmiştir. Bu çalışma modelinde, fuarın başarısı ve sürekliliği bakımından sağlayıcının kredibilitesi ve bilinirliği yüksek, kalıcı alıcılara öncelik tanıdığı anlaşılmaktadır.

iii. TÜYAP uygulamalarının rekabetçi dezavantaj yaratıp yaratmadığı

- (38) Rekabetçi dezavantaj hususunun değerlendirilmesinde nazara alınabilecek ilk husus, ayrımcılık uyguladığı iddia edilen teşebbüsün vazgeçilmez bir ticari taraf olması gereğidir. Diğer bir ifade ile söz konusu teşebbüs tarafından sunulan ve ayrımcılığa konu olan mal veya hizmet, alıcının ilgili pazarda etkin şekilde rekabet edebilmesi için nesnel olarak gerekli olmalıdır. Bu husus, KILAVUZ'un 44. paragrafında açıklanmıştır. Buna göre, vazgeçilmezlik koşulunu değerlendirirken Kurul, reddetmeye konu unsurun alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için nesnel olarak gerekli olmasını aramaktadır. Bu durum, reddetmenin olumsuz sonuçlarını –en azından uzun vadede– telafi edebilmek için rakiplerin sözleşme talebine konu olan unsurun alt pazarda başvurabilecekleri mevcut ya da potansiyel bir ikamesinin bulunmaması halinde söz konusu olmaktadır. İlgili unsurun mevcut veya potansiyel ikamesinin olup olmadığını değerlendirirken Kurul, hâkim durumda bulunan teşebbüsün rakiplerinin öngörülebilir bir gelecekte söz konusu unsuru etkin bir şekilde tekrar oluşturup oluşturamayacaklarını göz önünde bulundurmaktadır.

- (39) Bu koşulun dosyada gerçekleşip gerçekleşmediğini değerlendirmek üzere MAKTEK FUARI'na katılmayan bir teşebbüsün aynı konudaki başka fuarlara katılmasının mümkün olup olmadığı araştırılmıştır. MAKTEK FUARI ile aynı konuda düzenlenen bir diğer önemli fuar olan WIN Metalworking fuarının organizatörü HANNOVER, 2017 yılı için MAVİFORM'la iletişime geçildiğini ve 60 metrekare bir alanın rezerve edildiğini belirtmiştir. TÜYAP'ta yapılan yerinde incelemelerde aynı konulu fuarların Bursa ve Konya'da da düzenlendiği belirtilmiş; başvuru sahibi de 2016 yılında Bursa'daki fuara katıldıklarını beyan etmiştir.
- (40) Türkiye'de ihtisas fuarları genellikle aynı veya yakın tarihlerde düzenlenmekte olup belli ihtisas fuarları belli dönemlerde geleneksel hale getirilmeye çalışılmaktadır. Buna ek olarak aynı konulu fuarların düzenleneceği tarihler önceden ilan edilmekte olup katılımcılar hangi tarihlerde hangi fuarlara katılabileceklerini önceden bilebilmektedir. Bu bilgiler, MAKTEK FUARI'nın ikamesinin bulunduğunu ve MAVİFORM'un öngörülebilir bir gelecekte başka arz kanallarına erişebildiğini göstermektedir.
- (41) Rekabette dezavantaj koşulu değerlendirilirken bakılan bir diğer husus, ayrımcı uygulamalar nedeniyle alıcının katlandığı maliyetin müşteri maliyetleri içindeki payının büyüklüğüdür. Kurul DHMİ kararında¹⁹ kendisine yüksek bedelle yer kiralanın şikâyetçinin bu ayrımcı fiyatlama nedeniyle katlandığı maliyetlerin toplam maliyetler içindeki oranına bakmıştır.
- (42) Bu koşulu dosya özelinde yorumlamak üzere²⁰ MAVİFORM'a fuarlarda yapılan satışların toplam satışlar içindeki payının ne olduğu sorulmuş, MAVİFORM bugüne kadar yapılan bütün makine satışlarının fuarlarda yapıldığını ancak MAKTEK FUARI'nda makine satışı yapılmadığını ifade etmiştir. MAKTEK FUARI'nın gerek ziyaretçi gerek katılımcı sayısı gerekse konumu itibarıyla aynı konulu fuarlar içindeki önemi azımsanmayacak kadar büyük olsa da MAVİFORM'un makine satışlarında herhangi bir yer tutmadığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, MAKTEK FUARI'nda satış yapamasa bile şikâyetçi ticari faaliyetlerini devam ettirmektedir. Şikâyetçinin MAKTEK FUARI haricindeki fuarlara katılımının mümkün olduğu, MAKTEK FUARI'na katılımın alternatifinin bulunduğu ve MAKTEK FUARI'na katılmasa dahi şikâyetçinin ticari faaliyetlerini devam ettirebildiği anlaşılmakta olup TÜYAP'ın şikâyetçiye daha elverişsiz bir stant vermek istemesinin rekabetçi dezavantaj yaratma potansiyelinin sınırlı düzeyde olduğu, bu koşulun da dosya kapsamında gerçekleşmediği değerlendirilmektedir.

iv) TÜYAP'ın Uygulamalarına İlişkin Haklı Gerekçe Bulunup Bulunmadığı

- (43) Hâkim durumda olduğu tespit edilen teşebbüsün incelenen davranışının kötüye kullanma olup olmadığı değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken bir unsur da söz konusu davranışa ilişkin haklı bir gerekçenin bulunup bulunmadığıdır. Zira gerek AB rekabet hukuku uygulamasında gerekse de Türk rekabet hukuku uygulamasında hâkim durumda olsa dahi bir teşebbüsün ticari menfaatini haklı gerekçe çerçevesinde savunabileceği kabul edilmektedir.

¹⁹ 09.09.2015 tarih ve 15-36/559-182 sayılı karar.

²⁰ Kurul'un TÜYAP'ın sözleşme yapmanın reddi yoluyla hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiaları hakkında yürütülen önaraştırma sonucunda verdiği 01.09.2015 tarih ve 15-34/513-161 sayılı kararında şikâyetçi firmanın fuar haricinde yaptığı satışlar dikkate alınmıştır.

- (44) KILAVUZ'un 5. paragrafında hâkim durumun kötüye kullanılması hallerinin dışlayıcı, sömürücü ve ayrımcı kötüye kullanmalar olarak üçlü bir tasnif çerçevesinde ele alınabileceği, ancak incelenen davranışlar bakımından bu ayrımın her zaman kesin bir şekilde yapılmasının mümkün olmadığı, Kurul bakımından asıl olanın iktisadi bir bakış açısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin incelenmesi olduğu ifade edilmiştir. 6. paragrafta ise KILAVUZ'un kapsamının dışlayıcı kötüye kullanmalarla sınırlı tutulduğu ancak KILAVUZ'da yer verilen dışlayıcı kötüye kullanma örneklerinin tahdidi olmadığı belirtilmiştir. Bu açıklamalar çerçevesinde, her ne kadar KILAVUZ'da örnek kötüye kullanma hallerinden biri olarak ayrımcılığa yer verilmemiş olsa da, TÜYAP'ın şikâyete konu davranışlarının fuara katılmak isteyen teşebbüsleri dışlama potansiyeli bulunması sebebiyle, KILAVUZ'da haklı gerekçeye ilişkin olarak yapılan açıklamaların işbu dosya konusu bakımından da esas alınabileceği değerlendirilmiştir.
- (45) KILAVUZ'a göre Kurul tarafından dikkate alınacak haklı gerekçe iddiaları nesnel gereklilik ve etkinlik gerekçeleri olarak sınıflandırılmıştır. İşbu dosya bakımından üzerinde durulması gereken unsur, TÜYAP tarafından dosya konusu davranışın gerekçesi olarak gösterilen unsurların nesnel gereklilik olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğidir.
- (46) Bir gerekçenin haklı olup olmadığı değerlendirilirken i) davranış ile korunan meşru bir menfaatin var olup olmadığı, ii) bu menfaatin korunması için söz konusu davranışın zorunlu olup olmadığı ve iii) bu davranış ile rekabetin menfaatin korunması için zorunlu olandan fazla sınırlandırıp sınırlandırmadığı dikkate alınmaktadır²¹.
- (47) TÜYAP'ın şikâyetçiye istemediği bir stant alanında yer vermek istemesinde haklı gerekçenin olup olmadığı bu bilgiler çerçevesinde değerlendirilirken ilk olarak şikâyetçinin istediği alanların neden başka katılımcılara verildiği incelenmelidir. Daha önce de belirtildiği gibi fuar organizatörleri tarafından katılımcıların seçilmesinde dikkate alınan ilk kriter o fuara daha önce katılmış olmalarıdır. Bu kriterin amacının, ziyaretçilerle daha önce de katılmış olan firmaları bir araya getirerek fuarın kalıcılığını artırmak ve sürekliliğini sağlamak olduğu değerlendirilmektedir. Katılımcı seçimindeki ikinci kriter ise katılımcı firmanın sahip olduğu imajdır. Bu imaj, katılımcının kredibilitésini etkilediği gibi fuarın da kalitesini ve başarısını artıran bir unsurdur. Dolayısıyla fuar organizatörünün katılımcı teşebbüsler arasında böyle bir sıralama yapmasının ticari beklentilerine uygun fuar tanzim edebilmesi için gerekli olabileceği değerlendirilmiştir.
- (48) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde şikâyete konu fuar alanı da incelenmiştir. Söz konusu alanın oldukça büyük olduğu görülmüş olup ziyaretçilerin bu kadar büyük bir alanı nasıl gezdiği hususu sorulmuştur. Ziyaretçilerin elinde hangi firmayı nerede bulacaklarına dair bilgilerin de yer aldığı bir broşür bulunduğu, her ziyaretçinin hangi firmaları ziyaret etmek istediğini önceden belirleyerek fuarı dolaştığı, zaten ihtisas fuarlarında müşterilerin ilgilendikleri ürünleri önceden bilerek fuara geldikleri, bu nedenle önceden belirledikleri firmalara yönlendirme tabelalarıyla kolayca ulaşabildikleri yanıtı alınmıştır. Ayrıca TÜYAP'ın cevap yazısında da bu husus, "*Fuar ziyaretçisi, müşteri yani alıcı kendi isteği ile parasını ve zamanını harcayarak satın almaya, en azından bilgi edinmeye geldiği fuar alanında ilgi alanına giren konu ve ürün grupları ile en kolay şekilde bir araya gelmelidir. Bu nedenledir ki ihtisas fuarlarında sergileme, genelde benzer ürün ve hizmetleri bir arada buluşturarak yapılır. Şikâyetçiye de 5 - 6 numaralı salonların tamamen dolu olması nedeniyle üretim ve satış konusuna giren ürünlerin topluca sergilendiği 14 numaralı salonda ürünlerini sergilemesi için 60 metrekarelik stant alanı tahsis edilmiştir. Hiçbir salonun bir diğerine göre üstünlüğü söz konusu değildir. Her bir salon kendi konusunda önem taşımaktadır.*" şeklinde ifade edilmiştir.

²¹ Kurul'un 07.07.2015 tarihli ve 15-28/322-99 sayılı kararı.

17-02/17-8

- (49) Gerek şikâyetçinin anılan fuara ilk kez katılacak olması gerekse kendisine stant alanı tahsis edilerek anılan fuara katılımının sağlanmış olması karşısında, TÜYAP'ın eylemlerinin rekabeti meşru menfaatinin korunması için zorunlu olandan fazla sınırlandırmadığı değerlendirilmektedir.
- (50) TÜYAP'ın incelemeye konu davranışının şikâyetçi teşebbüsü dışlamaya yönelik bir uygulama olup olmadığı da ele alınmıştır. KILAVUZ'un 23. paragrafında belirtildiği üzere dışlayıcı kötüye kullanmalar, hâkim durumdaki teşebbüsün kendisine rakip olan teşebbüslere yönelik davranışları sonucunda rakiplerin piyasadan dışlanmasına neden olabileceği gibi hâkim durumdaki teşebbüsün kendisiyle rekabet içerisinde bulunmayan müşterilerine yönelik olan davranışları sonucunda alt pazardaki teşebbüslerin bir kısmının pazardan dışlanmasına da yol açabilmektedir.
- (51) Dışlayıcı davranışlara yönelik olarak yapılacak değerlendirmenin esasını, hâkim durumdaki teşebbüs davranışının fiili veya muhtemel rekabet karşıtı piyasa kapamaya yol açıp açmadığının incelenmesi oluşturmaktadır. Rekabet karşıtı piyasa kapama, hâkim durumdaki teşebbüsün davranışları sonucunda tüketicilerin zararına olacak şekilde mevcut ya da potansiyel rakiplerin arz kaynaklarına veya pazarlara ulaşımının zorlaştırılması ya da engellenmesidir.
- (52) Dışlayıcı uygulamalar değerlendirilirken hâkim durumdaki teşebbüsün, incelemeye konu davranışına ilişkin olarak sunduğu haklı gerekçe iddiaları da göz önünde bulundurulmaktadır. Bu nedenle ayrımcılık iddialarına yönelik olarak yapılan haklı gerekçe değerlendirmesi dışlayıcı uygulamalar bakımından da geçerli olacağından mevcut dosya kapsamında TÜYAP'ın şikâyete konu uygulamalarının haklı gerekçesinin bulunduğu ve şikâyete konu davranışının dışlayıcı kötüye kullanma olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.
- (53) Yukarıda yer verilen açıklama ve değerlendirmeler çerçevesinde, TÜYAP'ın eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (54) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 11.01.2017 Tarih ve 17-02/17-8 Sayılı Kararına Karşı Oy

Şikâyetçinin iddiaları soruşturma açılmasını gerektirecek ve ancak soruşturma süreciyle çözülebilecek nitelikte olduğundan, şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına yönelik çoğunluk kararına katılmıyorum.

Adem BİRCAN
Kurul Üyesi